

SOCb2021 Politická sociologie

Kolektivní jednání a sociální hnutí

Sociální hnutí

M. Diani:

1. Síť neformální interakce
2. Se sdílenou solidaritou/kolektivní identitou
3. Vstupující do kolektivního konfliktního jednání vůči jasně vymezeným oponentům
4. Které se z velké části odehrává mimo institucionalizovanou sféru sociálního života

Ch. Tilly:

1. Trvalé kampaně proti autoritám
2. Konkrétní formy jednání a sdružování (repertoár)
3. Veřejná sebe prezentace

Sociální hnutí

- Sociální hnutí – sítě jednotlivců, organizací skupin, které se účastní sociálního nebo politického konfliktu a sdílí společnou kolektivní identitu.
- Vs. Neziskový sektor – „neziskovky“ – hlavně pojem v ekonomii, nepřerozdělují zisk – byť ho mohou vytvářet + pracují tam profesionálně
- Vs. organizace občanské společnosti (nemusí být přítomen konflikt – GONGO)
- Vs. zájmové skupiny – nemusí být přítomna sdílená identita (např. Obchodní komora)

Srovnání – nutné podmínky

	Zájmové skupiny	Politické strany	Sociální hnutí
Formální organizovanost	x	x	-
Sdílený zájem	x	x	-
Usilování o moc ve volbách	-	x	-
Dobrovolné členství	-	x	x
Sdílená kolektivní identita	-	-	x
Konfliktní vztah k politickým elitám	-	-	x

Stará a nová sociální hnutí

Rozlišující znaky:

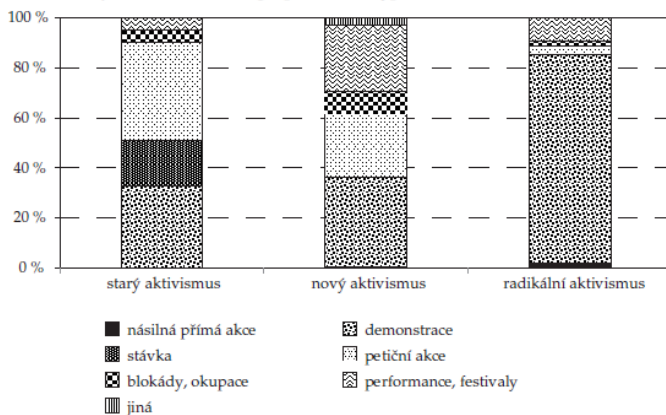
- hodnotová a ideová výbava,
- organizační struktura a formy,
- taktika a oblast (cíle) působení,
- sociální základna

Odbory? „Zelené“ neziskovky? Lidsko-právní organizace?

Sociální hnutí v ČR

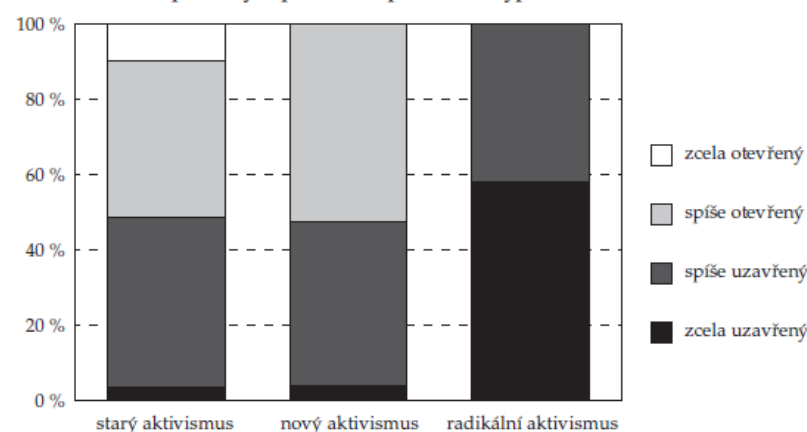
- Starý participační aktivismus
 - Nový transakční aktivismus
 - Nový radikální aktivismus
-
- ČMKOS, Greenpeace, Socialistická solidarita...

Graf 1. Veřejné kolektivní strategie podle třech typů aktivismu

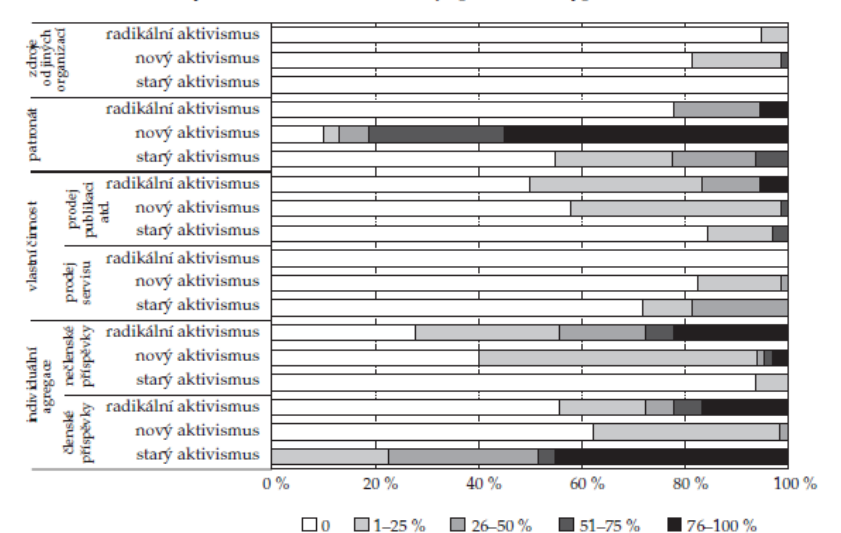
Zdroj: PEA Czech Republic.

Graf 3. Vnímání politických příležitostí podle třech typů aktivismu

Zdroj: Czech SMO Survey.

Graf 6. Mechanismy získávání finančních zdrojů podle třech typů aktivismu (%)

Zdroj: Czech SMO Survey.

Repertoár jednání

Co všechno lze považovat za politický aktivismus?

- poradenství (příprava expertních zpráv/politických doporučení); přednášky, konference, školení; tiskové konference a vydávání tiskových zpráv; vystupování v médiích; produkce tištěných materiálů; zveřejňování informací s pomocí internetu; vylepování plakátů, pronájem billboardů; oslovování lidí na ulici či před dveřmi jejich bytů; oslovování občanů telefonem, e-mailem; setkávání se s politiky, úředníky (lobování); oslovování politiků a veřejných osob telefonem, e-mailem; podávání žalob; účast ve správním řízení; bojkot produktů; organizace kulturních akcí, festivalů; pořádání happeningů a performancí; organizování petičních akcí; organizování demonstrací; organizování stávek; blokády; okupace majetku; ničení majetku; útok na osoby ...

Aktivity

(české) mýty o občanském aktivismu

- Jde většinou o demonstrace
- Jde o spontánní, neorganizovanou aktivitu
- Primární příčinou protestu je nespokojenost nebo objektivní problém
- Účastní se ho lidé, na které nespravedlnost/problém dopadá nejvíc
- Nejde o politickou aktivitu

Demonstraci za uzákonění dalšího zvýhodnění odborářských funkcionářů považují za neuvěřitelné zneužívání lidí, řekl prezident Středního podnikatelského svazu Zdeněk Somr. "Doufám, že se nedočkáme organizace zvláštních vlaků nebo autobusů. Pak by to nešlo vyložit jinak, než kdo bude demonstrovat, má dopravu na předvánoční nákup do Prahy zdarma," dodal. Rozhodně nejde o nějaký předvánoční nákupní výlet do Prahy, uvedl Stěch.

Jiežibaba @jietienming · 11. 1.

Manuál k demonstraci od Agrární komory! 🤔

A prý že noty rozdává normálně Soros.

Perly:

- Neříkejte, že jste se jel podívat do Prahy a nakupovat
- Vypravujte svůj "příběh"
- Nevozte živá zvířata

KOMUNIKAČNÍ MANUÁL NA DEMONSTRACI 11. 1. 2022

Během demonstrace proti pasivnímu přístupu vlády k jednání o Strategickém plánu Společné zemědělské politiky na období let 2023 až 2027 s hlavními zájmovými zemědělské veřejnosti se na vás mohou obrátit s dotazy novináři nebo veřejnost. Chcete-li bychom vás požádat, abyste s nimi komunikovali a na jejich dotazy reagovali. Někdy mohou být rozhodně ze zájmu veřejnosti prostředím, protože tedy o veřejný přístup. Pokud to bude možné, odpovídejte klidně a použijte více argumenty. Naším cílem je mimo jiné dostat veřejnost na svou stranu. Někdy začítme otázky, které mohou vzniknout, a tipy, jak si s nimi případně poradit.

Proč protestujete? Čeho chcete dosáhnout?

- Vláda mění pravidla zemědělské politiky, která způsobí nerovné podmínky mezi zemědělci, a to jak uvnitř ČR, tak proti konkurencím z jiných zemí.
- Vláda mění pravidla zemědělské politiky, které vyvolají v diskriminaci některých forem podnikání a povedou k ekonomické nestabilitě v zemědělství.
- Vláda mění podmínky hospodaření, které ohroží dostupnost některých českých surovin a potravin pro české konzumenty. Každá sektorů bude čelit poklesu/úpadku produkce (např. brambory, chmel, ovocná zelenina).
- Nová vláda chce měnit pravidla pro zemědělské hospodaření, ale s námi o tom nejedná. Bojujme se o budoucnost. Jméno soufal, je to poslední kapka.

Nebojte se vyprávět svůj příběh.

- Jsem zemědělec a nechci přijít o práci, kterou dělám celý život a mám ji rád. Jsem ekologičtější zemědělec a nechci přijít o svůj pozemek.
- Situace našeho podnikání je kritická. Přijímáme brambory/červený/svoje/červený atd., chovíme prasata/šelmy/škat atd. Platí nám stejně ceny jako před deseti lety, ale vstupní náklady rostou. Rostlinnou/živočišnou výrobu musíme dotovat ze svých peněz a prodáváme. Nemáme z toho platit zaměstnance, nemáme za co modernizovat, nemáme na vlastní obživu.

Co budete dělat po demonstraci?

- Půjdu domů, ráno jdu do práce. Zaměstnanec ubývá a musíme zastat jejich práci.

NEŘÍKAT! Prohlášení v Prahu. Půjdu nakupovat.

Hej, která můžete využít

Žijeme tu sami
Dnes jsme tu, už nemůžeme
Přivoda žij v nás
Žijeme zemědělským
Zemědělství je jen jedno

Obecná doporučení

- nevozt živá zvířata

Organizační informace

Demonstrace se koná v ulici nář. Eduarda Beneše (konkrétně před číslem 4), zastavovat bude do přílehlé ulice U Bruských kasáren. Po dobu demonstrace se zdržujte, prosím, v těchto ulicích, které budou pro konání demonstrace uzavřeny pro dopravu. (Od 16:30, kdy začíná příprava.) Počkáme, že lidé začnou přicházet někdy po 17 h, ne dříve.
Začátek demonstrace (programu) 17:30. Předpokládaný konec kolem 19:30.

Příběh:

Nejlépe se dostanete na místo konání metrem na stanici Malostranská.
Pokud přijedete autobusy, můžeme doporučit parkování na Letné, kde je parkoviště pro autobusy a odkud se dá pohodlně dojít na místo konání příjezdu (cca 15 minut). V tamních garážích se dají parkovat i osobní auta. Případně na sádkových parkovištích na okraji Prahy.

Příběh:

Je nutné, aby každý skupinka/autobus měla svého vedoucího skupiny, který bude osázen reflexní vestou (žlutá z aut). Tento vedoucí bude styčnou osobou pro organizační komunikaci. Je potřeba, aby tato osoba měla telefon s internetem a aplikaci WhatsApp (komunikace bude primárně psaná, protože hlasové bytostem nevyhoví). Vyvoříme hornatý chat, přes který budeme sdílet potřebné informace (někomu je špatně, není slyšet apod.), jméno a telefonní číslo této osoby zašlete Kateřině Týlarové (tel.: 770 124 116, tylarova@tiscr.cz), která má tuto komunikaci během akce na starost.

21

32

401

KOMUNIKAČNÍ MANUÁL NA DEMONSTRACI 11. 1. 2022

Během demonstrace proti pasivnímu přístupu vlády k jednání o Strategickém plánu Společné zemědělské politiky na období let 2023 až 2027 s hlavními zástupci zemědělské veřejnosti se na vás mohou obrátit s dotazy novináři nebo veřejnost. Chtěli bychom vás požádat, abyste s nimi komunikovali a na jejich dotazy reagovali. Někteří mohou být rozladěni ze zániku veřejného prostranství, prosíme tedy o vstřícný přístup. Pokud to bude možné, odpovídejte klidně a použijte věcné argumenty. Naším cílem je mimo jiné dostat veřejnost na svou stranu. Níže zasíláme otázky, které mohou zaznít, a tipy, jak si s nimi případně poradit.

Proč protestujete? Čeho chcete dosáhnout?

- Vláda mění pravidla zemědělské politiky, která způsobí nerovné podmínky mezi zemědělci, a to jak uvnitř ČR, tak proti konkurentům z jiných zemí.
- Vláda mění pravidla zemědělské politiky, které vyústí v diskriminaci některých forem podnikání a povedou k ekonomické nestabilitě v zemědělství.
- Vláda mění podmínky hospodaření, které ohrozí dostupnost některých českých surovin a potravin pro české konzumenty. Řada sektorů bude čelit poklesu/úpadku produkce (např. brambory, chmel, ovoce, zelenina).
- Nová vláda chce měnit pravidla pro zemědělské hospodaření, ale s námi o tom nejedná. Bojíme se o budoucnost. Jsme zoufalí. Je to poslední kapka. Nebojte se vyprávět svůj příběh.
- *Jsem zaměstnanec a nechci přijít o práci, kterou dělám celý život a mám ji rád. Jsem akcionář/družstevník a nechci přijít o svůj podíl, nechci přijít o svůj majetek.*
- *Situace našeho podniku je kritická. Pěstujeme brambory/chmel/ovoce/zeleniny atd., chováme prasata/drůbež/skot atd. Platí nám stejné ceny jako před deseti lety, ale vstupní náklady rostou. Rostlinnou/živočišnou výrobu musíme dotovat ze svých peněz a prodáváme. Nemáme z čeho platit zaměstnance, nemáme za co modernizovat, nemáme na vlastní obživu.*
- NEŘÍKAT: *Nevím. Poslal mě sem předseda. Chtěl jsem se podívat do Prahy.*

Co budete dělat po demonstraci?

- *Pojedu domů, ráno jdu do práce. Zaměstnanců ubývá a musíme zastat jejich práci.*
- NEŘÍKAT: *Prohlédnu si Prahu. Půjdu nakupovat.*

Patříte k agorbaronům? Co si myslíte o agorbaronech? Agorbaroni škodí českému zemědělství, ne?

- *Kdo to je agorbaron? Můžete ho definovat?*

- *Větší zemědělské podniky dodávají na trh převážnou většinu potravin. Věnují se více činností najednou, a jsou proto stabilní. Ukázalo se to jako výhoda v pandemii covidu-19. Větší podniky pomáhají udržet zaměstnanost na venkově.*

Hesla, která můžete využít

Živíme tuto zemi
Dnes jsme tady, zítra nemusíme
Příroda živí vás i nás
Žijeme zemědělstvím
Zemědělství je jen jedno

Obecná doporučení

- nevozit živá zvířata

Organizační informace

Demonstrace se koná v ulici nábr. Edvarda Beneše (konkrétně před číslem 4), zasahovat bude do přilehlé ulice U Bruských kasáren. Po dobu demonstrace se zdržujte, prosím, v těchto ulicích, které budou pro konání demonstrace uzavřeny pro dopravu. (Od 16:30, kdy začíná příprava.) Počítáme, že lidé začnou přicházet někdy po 17 h, ne dříve.

Začátek demonstrace (programu) 17:30. Předpokládaný konec kolem 19:30.

Příjezd:

Nejlépe se dostanete na místo konání metrem na stanici Malostranská.

Pokud přijedete autobusy, můžeme doporučit parkování na Letné, kde je parkoviště pro autobusy a odkud se dá pohodlně dojít na místo konání pěšky (cca 15 minut). V tamních garážích se dají parkovat i osobní auta. Případně na záchytných parkovištích na okraji Prahy.

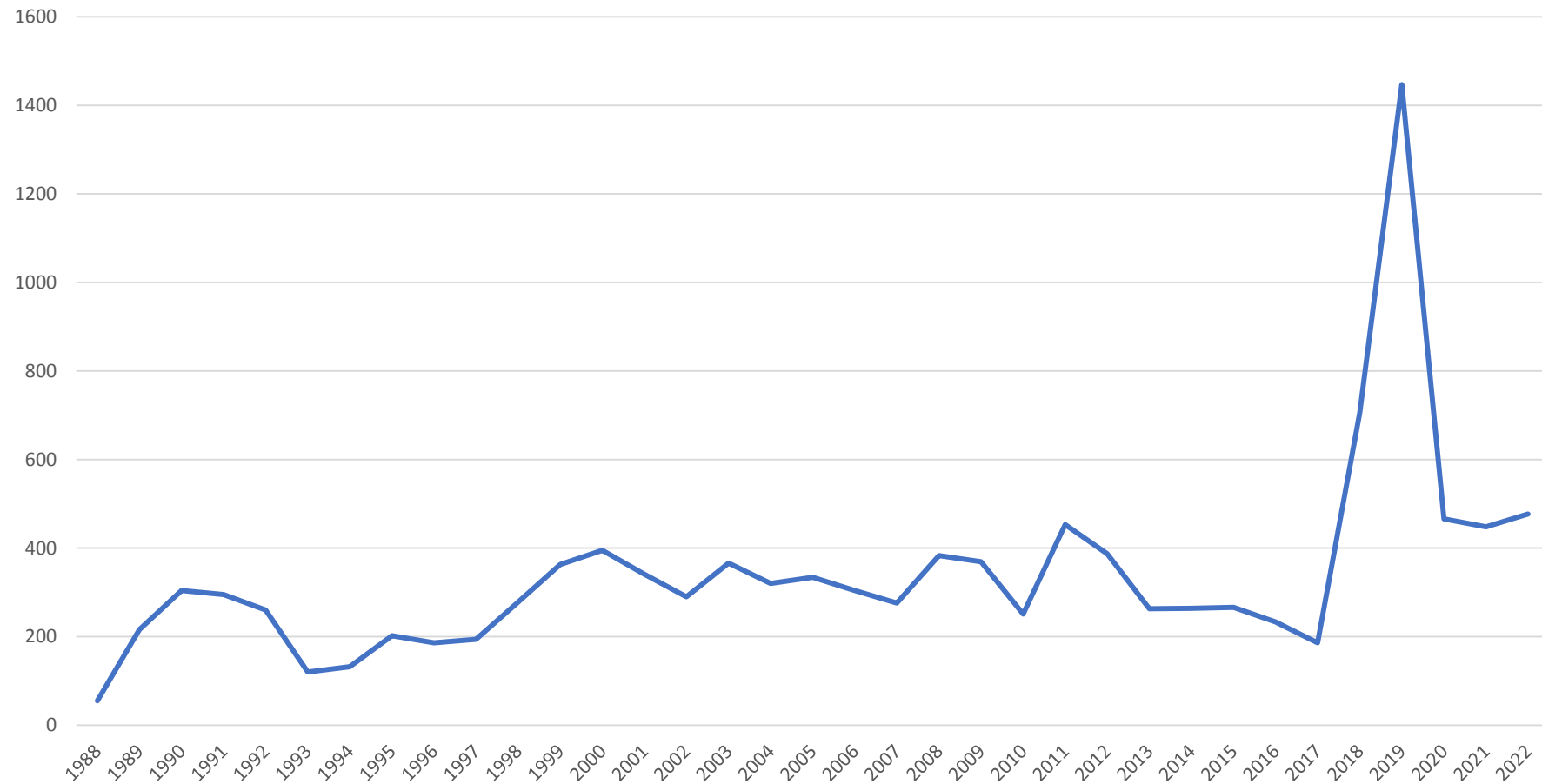
Průběh:

Je nutné, aby každá skupinka/autobus měla svého vedoucího skupiny, který bude označen reflexní vestou (třeba z auta). Tento vedoucí bude styčnou osobou pro organizační komunikaci. Je potřeba, aby tato osoba měla telefon s internetem a aplikaci Whats app (komunikace bude primárně psaná, protože hovor bychom neslyšeli). Vytvoříme hromadný chat, přes který budeme sdělovat potřebné informace (někomu je špatně, není slyšet apod.). Jméno a telefonní číslo této osoby zašlete Kateřině Tylšarové (tel.: 770 124 116, tylsarova@zscr.cz), která má tuto komunikaci během akce na starost.

Bezpečnost:

Na celé akci spolupracujeme s Policií ČR. Na místě bude zajištěna sanitka. Žádáme všechny, aby dbali o bezpečí své i ostatních. Prosíme o to, aby všichni měli na akci (a ideálně i v autobusech) nasazené respirátory. Jde o mediální obraz demonstrace a účastníků. A jde také o to, abyste si do podniku nezavlekli nákazu. Covidová pravidla pro shromáždění podle shromažďovacího práva nejsou stanovena.

Protesty v ČR (1989-2022)

Aktéři

*.... které organizace v
Česku nejčastěji
organizuje politické
protesty*

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Total	11830	100	100	
org. na fungování demokracie	1874	15,8	15,8	43
není konkrétní org.	1372	11,6	11,6	82,6
environmentální org.	1028	8,7	8,7	25,9
obyvatelé jednoho místa	1022	8,6	8,6	91,3
odbory, ne/zaměstnanci	888	7,5	7,5	7,5
ostatní	494	4,2	4,2	96,9
Kulturní org.	392	3,3	3,3	67,8
mládež a studenti	351	3	3	71
org. na základní lidská/politická práva	335	2,8	2,8	14,2
politici obecně	312	2,6	2,6	54,5
etnické org.	221	1,9	1,9	16
radikálně levicové org.	206	1,7	1,7	47,2
radikální pravice neorg.	198	1,7	1,7	51,5
profesní asociace, komory	189	1,6	1,6	9,1
mírové, rozvojové org.	190	1,6	1,6	45
neznámí org.	168	1,4	1,4	92,7
org. na ochranu zvířat	152	1,3	1,3	27,2
radikální levice neorg.	150	1,3	1,3	48,5
radikální pravice org.	159	1,3	1,3	49,9
KSČM	151	1,3	1,3	57,1
org. na práva ostatních specifických skupin	140	1,2	1,2	17,2
Jiná strana	138	1,2	1,2	62,2
náboženské org.	141	1,2	1,2	64,1

Témata

.... a proč?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
státní instituce, kvalita demokracie	3086	26,1	26,1	26,1
průmyslové politiky	1096	9,3	9,3	41
sociální politiky	1074	9,1	9,1	57,6
zahraniční politika a bezpečnost	1003	8,5	8,5	74
územní plánování	888	7,5	7,5	48,5
téma radikální pravice	715	6	6	93,3
environmentální téma	627	5,3	5,3	79,3
ostatní	532	4,5	4,5	100
ekonomická témata	465	3,9	3,9	31,7
základní lidská a politická práva	410	3,5	3,5	86
kulturní politika	346	2,9	2,9	60,5
domácí bezpečnost	334	2,8	2,8	65,5
téma radikální levice	266	2,2	2,2	95,5
etnické, národnostní téma	241	2	2	82,6
zemědělství	169	1,4	1,4	61,9
historická spravedlnost	143	1,2	1,2	27,3
náboženské téma	90	0,8	0,8	87,2
spotřebitelské téma	88	0,7	0,7	62,7
LGBT práva	83	0,7	0,7	80,5
ženská práva	62	0,5	0,5	79,8
EU	59	0,5	0,5	27,8
práva ostatních skupin	51	0,4	0,4	86,4
Total	11830	100	100	

Politický kontext českého aktivismu

- 1989-1991: „aktivismus“
- 1992-1997: „ochlazení“
- 1998-2005: otevírání příležitostí (EU, sociální demokracie ve vládě)
- 2006-2009: liberálové – proměnlivé příležitosti (SZ, Klaus)
- 2010-2013: konzervativní vlády
- 2014-2017: otevírání příležitostí (ČSSD + ANO)
- 2018-2021: mobilizace (Babiš + Zeman)